

Utdrag af protokoll, hållt
vid ordinarie Kommunalför-
samling med Silleruds församling
den 30 oktober 1884.

Erik Lindgren

POST- historia från Silleruds socken

§ 6
På många församlingsboars önskan, att
Kommunalförsamlingen skulle hos Kongl. Post-
styrelsen göra värdig anmälan om
nya postliniers öppnande inom församlin-
gen, så hade detta ärende på i dag
lyftts. Ordföranden, alla vid stämman när-
varande, att Sillerud vidsträckt församling
så jämförsevis med närgränsande försam-
lingar, så vantottad i många nya postlinier
från olika vägar, varför föreslors
en s. k. landtbroföreläggning emellan fem
nemon, Silleruds fr. förbi kommungrän-
sen till Sillerud, Mjörnäs, Rök, m. fl. till stam-
baks poststation i Svanshögs fr. samt
När- eller gångpost från Silleruds post-
station förbi Silleruds prestgård, Mjörnäs
gästgivarvärd till postlinien Svans-
högs.

Stämman utvalde Åke Råpsten och Rikard
son J. Willand, Carlsson, samt Sten-
son G. A. Ruus, Mjörnäs, till i församlingens
vägnar ingå till Kongl. Poststyrelsen med
ansökan om öppnande av postlinier öppna-
de.

Gunn afvar
G. A. Ruus,
Stämman ordförande.

På utdraget betygas
G. A. Ruus

*I posthistorisk skriftserie finns följande
häften som i något avseende berör
postförhållandena i Värmland*

- 57. Posthistoria från Helgebodafors
  - 84. Poststationer vid Nordvästra stambanan
  - 183. Kortlivade postnamn i Värmland
  - 186. Om posten i Nordmarks socken
  - 190. Om posten vid Karlstad-Munkfors' järnväg
  - 191. Om posten vid Nordmark-Klarälvens järnväg
  - 231. Posthistoria från Säffle
  - 240. Posthistoria från Värmlandsnäs
  - 241. Posthistoria från Visnums härad
  - 242. Posthistoria från Silleruds socken
- Häften rekvideras från Erik Lindgren, tel 0470-19354

Förord

I sydöstra hörnet av Nordmarks härad finner vi Silleruds socken, en av de 10 församlingar som enligt den gamla administrativa indelningen ingick i häradet. Sockenens bjuder på en så stor variation av händelser i posthistoriskt avseende att jag funnit anledning att göra en separat skrift om dess kommunikationstekniska utveckling. Det är inte så vanligt att till omfånget små landsbygdsförsamlingar haft tre lantpoststationer samtidigt. Det är kanske mindre sällan som man finner dokument som i klartext speglar oöverensstämmelser mellan sockenborna om hur deras postförhållanden skall ordnas, men i detta fall är striden dem emellan så uppenbar. Slutligen är det också intressant att notera att samarbetet mellan post och järnväg inom området inskränktes till postbefordran på tågen, medan det däremot snart sagt till skillnad från praxis inte öppnades några poststationer i järnvägsstationerna. Det finns ännu ett skäl att specialbehandla Silleruds socken. I Teodor Holms förmåliga samling av excerpter finns det relativt få som berör tiden efter 1700-talets mitt. Men jag har läst en, som gäller Sillerud och det så sent som 1799. Den har jag funnit anledning att också beröra.

Naturligtvis är det inte fråga om att beskriva postens utveckling i sin helhet på de olika orterna. Men den posthistoria som presenteras på detta sätt med många exempel på skriftväxling för att belysa speciella situationer vid vissa tillfällen, kan kompletteras av intresserade läsare vid besök på Postens centralarkiv i Stockholm. I den mån jag lyckats få fram namn på poststationernas föreståndare och uppgifter om vid vilka tidsperioder de arbetat, har jag lämnat sådana uppgifter konsekvent. De tre poststationerna presenteras i kronologisk ordning efter tidpunkter för deras tillkomst.

Med mera kortfattade uppgifter om utvecklingen på olika orter är det min avsikt att göra en skrift om posten i hela Nordmarks härad, om hälsan står mig bi. För synpunkter på detta häfte från mina läsare är jag tacksam innan jag arbetar vidare med nästa projekt.

Växjö i september 1994

Erik Lindgren

1875-01-01--1973-04-30

Sillerud

Silleruds socken fick med 1875 års ingång en poststation liksom flertalet församlingar i Värmland, när reformen med kronobrevbäringen genomfördes och postverket fick överta ansvaret för att civilstatens tjänstemän fick en postgång som skulle kunna motsvara minst den som kronobrevbärarna hade presterat.

Poststationen förlades till Trubbyn, där hemmansägaren Leonard Andersson Hard blev föreståndare med 200 kr i årsarvode. Det var ett vanligt årsarvode på den tiden för flertalet av de nya poststationsföreståndarna i Värmland. Inom Nordmarks fögderi fick fyra föreståndare detta belopp, medan två fick nöja sig med 100 kr, en med 125 kr och en med 150 kr. Den nionde av de nya inom fögderiet fick hela 350 kr. Det var kronolänsmannen själv, August Cervin, som betingade sig denna ersättning för att bli föreståndare för Holmedals sockens poststation.

I Teodor Holms excerpter finner man en handling som berör Sillerud redan 1799. I november det året skrev pastorn i Sillerud Johan Gustaf Linderholm, som var prost i Nordmarks kontrakt, till kanslikollegiet och begärde att för sin församling få en avgiftsfri lösväska för postgången med Karlstad. Ur framställningen som kunde beviljas av rättviseskäl, finner jag anledning citera följande:

"Silleruds pastorat, beläget i Nordmarks härad och Karlstads län, saknar tillika med ett angränsande distrikt av 6 à 8 mil en betydlig förmån, som njutes nästan över hela Riket på alla ställen, där landsvägar och gästgivarvärdar såsom här äro inrättade, den nämligen av en allmän postgång, och måste således, på flera miles avstånd, dels med kostnad och osäkerhet avsända och hämta sina brev till och ifrån närmaste postgård i Silleruds pastorat, dels emot dyggt arvode till postmästaren i Karlstad köpa sig rättighet att hålla enskilda postväskor, vilka medfölja den allmänna och transporteras särskilt, var och en av

sin ägare från postgården till sin bestämda ort. Säsom ämbetsman, den där, utom egna affärer, även i ämbetsväg nödgas föra en vidlyftig brevvärling, har undertecknad i flera år måst ingå i detta sistnämnda villkor och hålla enskild väska. Men som kostnaden därvid blir i längden för mycket kännbar, särdeles som den tid efter annan ökas, efter postmästarens tycke och taxation, så föranlättes jag å egna såväl som å samtliga Silleruds invånares vägnar, ödmjukast anhålla, att, då allmän postgång, i anseende till den därav härrörande rubbning i indelningsverket, icke lär kunna erhållas, rättighet måtte förunnas, att utan någon särskild avgift därför till postmästaren i Karlstad hålla egen löst väska för Silleruds pasorat, vilken får medfölja den allmänna, och på egen bekostnad föras till och från postgården, samt att bemänte postmästare måtte åläggas att för den lön han på stat åtnjuter, uti denna väska inlägga och därutur uttaga de brev som adresseras till Sillerud och komma därifrån".

Bestämmelserna om lösväskor var tämligen diffusa men blev efter hand mer och mer preciserade under 1800-talet. För tjänstepost gällde t ex enligt ett beslut den 7 april 1876 att "lösväska, innehållande endast tjänsteförsändelser, skall å postanstalt expedieras och med allmänna posterna fortskaffas utan avgift". Även privata försändelser kunde enligt ett beslut den 25 juni 1879 befordras avgiftsfritt med lösväska under vissa betingelser, men avgift till postförvaltaren skulle betalas i sådana fall för väskhanteringen på postkontoret: "Om posten ej åtföljes av postiljon, utgår ingen ersättning för väskans forslande".

Den år 1875 öppnade poststationen i Trubbyn flyttades enligt poststyrelsens beslut den 27 oktober 1875 från Andersson Hard till gästgivarvärdens i Trubbyn, där handlanden Josef Nilsson blev

föreståndare med 300 kr i årsarvode. Ett förslag några år senare av kapten Torsten Vikland om flyttning av poststationen till Karlsfors föranledde ingen åtgärd av poststyrelsen. En reproduktion av Viklands brev återges här.

Till Kungl. Poststyrelsen.

1878 d. 8 Johs. ämn. N:o 122 och anser sig g. f. u. lösa
till denna åtgärd förvaldning

För den händelse att Kungl. Poststyrelsen skulle finnas förenligt med sin förstel att förflytta Silleruds poststation från gästgivarergården Trubbyn till Karlsfors huse beläget g. f. u. 0,2 mil eller närmast 7000 fot från Trubbyn vid allmän väg som utgränsas vid hemmanet Svendsbyn från stors länsvägen för till strandleden om Trubbyn åter kommer en på densamma, vägar jag erbjuda mig att förelä närmaste poststation mot ett arfvode af 250 Kronor om året samt att beläda postskipten härifrån till Rudsbyn och Skjving mot ersättning af 240 Kronor per år. Trängslan härifrån till Skjving är g. f. u. 1,5 mil eller ungefär densamma som mellan Trubbyn och Skjving, däremot mellan Rudsbyn och här är närmast 0,8 mil dock undan några hundra fot.

Carlsfors och Sillerud den 31 Januari 1878

Torsten Vikland
Kapten

Det rådde uppenbar ovänskap mellan Torsten Vikland och poststationsföreståndare Josef Nilsson. Den sistnämnde flyttade från Trubbyn och sålde sin affär till Erik Nilsson utan att kontraktet formellt överfördes på denne. Oredan blev större genom att Erik Nilsson avled i maj 1881 och andra vikarier uppehöll befattningen, huvudsakligen handelsbetjänten Fabian Calais. Formellt var Josef Nilsson alltjämt föreståndare och besvarade den 19 februari 1883 en remiss från

poststyrelsen med anledning av en anmälan från Torsten Vikland om misskötsel av poststationen. Det ledde till att Nilsson måste ta sin Mats ur skolan och befattningen som poststationsföreståndare blev formellt ledig, sedan postmästaren i Gillberga den 8 maj 1883 hade sänt ett bevis till poststyrelsen om att Nilsson "blivit uppsagd till upphörande med poststationsföreståndarebefattningen den 30 nästkommande september".

Enligt gällande rutin hade poststyrelsen dessförinnan begärt förslag från länsstyrelsen på lämplig föreståndare. Det blev länsmannen P Lundin i Vikebotten som fick lämna en sådan uppgift till kronofogde C Hedstrand f v b till länsstyrelsen. Han uppgav i sitt svar den 13 april 1883, att det förutom handlanden D Norder inte fanns "någon på platsen eller i dess omedelbara närhet tjänlig person att tillgå". Han kunde ändå inte förorda Norder "till följd därav att Kungl. Generalpoststyrelsen, i anledning av förekomna anmärkningar mot Norder under den tid han varit förordnad förestå poststationen, lär förklarar att Norder icke vidare får befatta sig med de med poststationen förenade göromål".

Nu dök plötsligt en ny sökande upp. Från Rölunda skrev den 16 april poststationsföreståndare G D Sillén, som tillika var kyrkoherde i Rölunda, att han följande år skulle få transport till befattningen som kyrkoherde i Sillerud och samtidigt önskade tillträda den ledigblivna befattningen som poststationsföreståndare. Han fick gott vitsord av postinspektören i västra järnvägspostdistriktet. Detta hjälpte nu inte, sedan postmästare Andersson i Gillberga skrivit den 25 maj 1883 till poststyrelsen "att kyrkoherdebostället i Sillerud är beläget en halv mil från gästgivarergården Trubbyn i sydvästlig riktning och 0.4 mil från allmänna landsvägen, vadan poststationen väl ej kan lämpligen dit förflyttas, utan anses Trubbyn vara den mest lämpliga platsen såsom varande belägen dels vid allmänna landsvägen, dels mitt i socknen och i den mest bebyggda trakten".

Genom poststyrelsens beslut den 21 juni 1883 överfördes kontraktet på fröken Anna Christina Lundin. Beslutet härom hade föregåtts av andra förvecklingar än de nyss relaterade, även denna gång med Torsten Vikland som initiativtagare. Han hade skrivit till poststyrelsen den 30 december 1881 med anhållan att "Silleruds poststation måtte flyttas från gästgivarergården Trubbyn till hemmanet Elgtau helt nära Silleruds kyrka, och att poststationsföreståndarebefattningen måtte uppdragas åt handlanden därstädes Herr A Ohlsson".

Som motiv för önskemålet anförde Vikland "att i en så glest befolkad trakt som Silleruds församling kyrkan utgör den förmämsta samlingspunkten för folket, varjämte man vunne den fördelen att författningar och kungörelser, som ankomma med posten på söndagsmorgon, kunde i händelse stationen låge invid kyrkan, bliva upplästa samma söndag, vilket nu ej låter sig göra, då postbudet efter stationens

öppnande på söndagsmorgonen ej hinner till kyrkan före gudstjänstens början".

Vikland hade också varit den som skriftligen framfört anmärkningar mot skötseln av poststationen i Trubbyn "där den verkliga föreståndaren för stationen bor en fjärdedels mil därifrån och tjänsten skötes av än den ene än den andre".

I poststyrelsen hade detta ärende föredragits den 27 februari 1882 och försetts med anteckningen "ansågs ej för närvarande böra till avseende föranleda". Men kapten Vikland gav sig inte utan föranstaltade om att hans intressen skulle tas upp av de kommunala myndigheterna. Frågan blev dessutom aktuell genom att postföringen skulle ändras och lantbrevbäring inom socknen fördes på tal. Ordinarie kommunalstämman den 30 oktober 1884 utsåg kapten Wikland samt sergeant G A Ruus i Mörnäs "att å församlingens vägnar ingå till Kungl. Poststyrelsen med ansökan om den önskade postlinjens öppnande".

Framställningen gjordes på tre foliosidor och daterades den 4 november 1884 samt fick en påskrift om instämmande av ordinarie kronofogden i Nordmarks fögderi. De båda utsedda representanterna hemställde dels att en mindre poststation skulle öppnas i **Jemnermon**, dels att Silleruds dåvarande poststation skulle flyttas från gästgivaregården Trubbyn till **Karlsfors** bruk, dels att en lantbrevbärare skulle anställas med utgång från Jemnermon två dagar i veckan till en handlande Edberg i Rök samt slutligen att en postförbindelse skulle inrättas mellan Silleruds poststation och Svarttjärns gästgivaregård. Den sistnämnda skulle enligt förslagsställarna medföra "snabbare postgång och stor bekvämlighet för den ganska stora befolkningen i sydvästra delen av Silleruds socken och största delen av Vårviks socken, som genom sjön Västersilen är skild från sin poststation". Sökandena framhöll också att det var bestämt genom Kungl. Majt:s utslag att Silleruds kyrka skulle uppföras vid Karlsfors.

Tf kronofogde August Cervin ansåg i sitt yttrande den 2 december 1884 att en poststation i Jemnermon inte var oundgängligen nödvändig men instämde i att Silleruds poststation borde flyttas från Trubbyn till Karlsfors och att de föreslagna nya postlinjerna borde inrättas.

Poststationsföreståndare Anna Lundin ansåg att under då gällande förhållanden var Trubbys gästgivaregård det lämpligaste stället för Silleruds poststation men att Karlsfors vore att föredraga om den föreslagna postlinjen från Svarttjärn blev verklighet.

Från flera företrädare för Sillerud kom det moteld genom ett brev till poststyrelsen den 24 december 1884. De framhöll att den kommunalstämman som ledde till förslaget om bl a poststationens flyttning bara varit besökt av ett tiotal personer och att någon precisering av förslagets inbörd inte hade gjorts. De anhöll att poststyrelsen skulle "lämna förslaget utan ringaste avseende".

Under remissbehandlingen hade en kommunalstämma hållits med Vårviks församling i kyrkan den 16 november 1884. Den knöt an till förslaget om en postlinje mellan hemmanet Svarttjärn i Laxarby socken och Silleruds poststation. De utsedda representanterna passade på att i sin framställning till poststyrelsen den 22 december föreslå att en poststation skulle inrättas vid **Krokfors** bruk vid den önskade postföringslinjen mellan Svarttjärn och Sillerud. Kanalinspektören J D Sillén erbjöd sig att sköta en sådan poststation för 150 kr per år.

*De begäran för lönna
dit intyg, att på de platser
angif. Carl anlöper utefter
Svarttjärnskanal der post-
stationer i Jemnermon, Krokfors
är bland de mest behringsan-
de för postexpeditionen i
Ångbåten, ifråga om både
laxa brev och penningbrev.
Kommuniabrev i November 1884
För förtärlig Ångbåtspostexpedition nr 96
Gust. Jönberg*

Framställningen från Vårviks representanter om en poststation också i Krokfors åtföljdes bland annat av detta intyg för att markera platsens betydelse för posten.

Remissuttalandet från postmästare Ljungberg i Gillberga andades ingalunda intresse för förslaget från falangen i Karlsfors. Han skrev den 5 januari 1885 till poststyrelsen att Silleruds socken redan var särdeles väl tillgodosedd med postgång "i det församlingen tillföres post från järnväg fyra gånger varje vecka, nämligen två gånger över Säfte resp Ottebol och Gillberga samt likaledes två gånger via Fredrikshald - Strand och Årjängs postkontor". Han citerade också

kaptén Wikland som vid besök i Gillberga hade medgett att Silleruds socken var väl lottat men tillagt att om man kan "få det bättre, skadar det ej". Wikland hade för övrigt själv aspirerat både på befattningen som poststationsföreståndare i Karlsfors och som entreprenör för de nya postföringarna.

Postmästare Ljungberg i Gillberga skrev också att någon poststation inte alls behövdes i Jemnermon och att Karlsfors inte lämpade sig så bra för en poststation som gästgivaregården i Trubbyn.

Kronofogde C Hedestrand i Årjäng ställde sig i sitt yttrande till länsstyrelsen den 19 mars 1885 däremot positiv till förslaget från Wikland och Ruus men avslutade sitt inlägg med att han inte kunde avge något yttrande i frågan om att inrätta en poststation vid Krokfors, som var beläget i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Karlstad hänvisade till kronofogden i sitt svar till poststyrelsen, men poststyrelsen kunde inte genast gå i beslut. Generalpostdirektören var under en lång tid sysselsatt med andra uppgifter och den 27 mars 1885 beslöt man att ärendet "skulle vila intill dess Herr Generalpostdirektören åter inträtt i ämbetsutövning". Detta dröjde men vid föredragning den 5 februari 1886 ansågs ärendet "ej böra till vidare åtgärd föranleda", bl a på de av postmästaren i Gillberga anförda skälen.

I ett brev den 29 januari 1887 till poststyrelsen begärde företrädare för Sillebotten att en postlinje skulle öppnas mellan Silleruds poststation och Laxarby. Vice ordföranden i Silleruds kommunalstämma, handlanden J W Norder, tillade följande i framställningen:

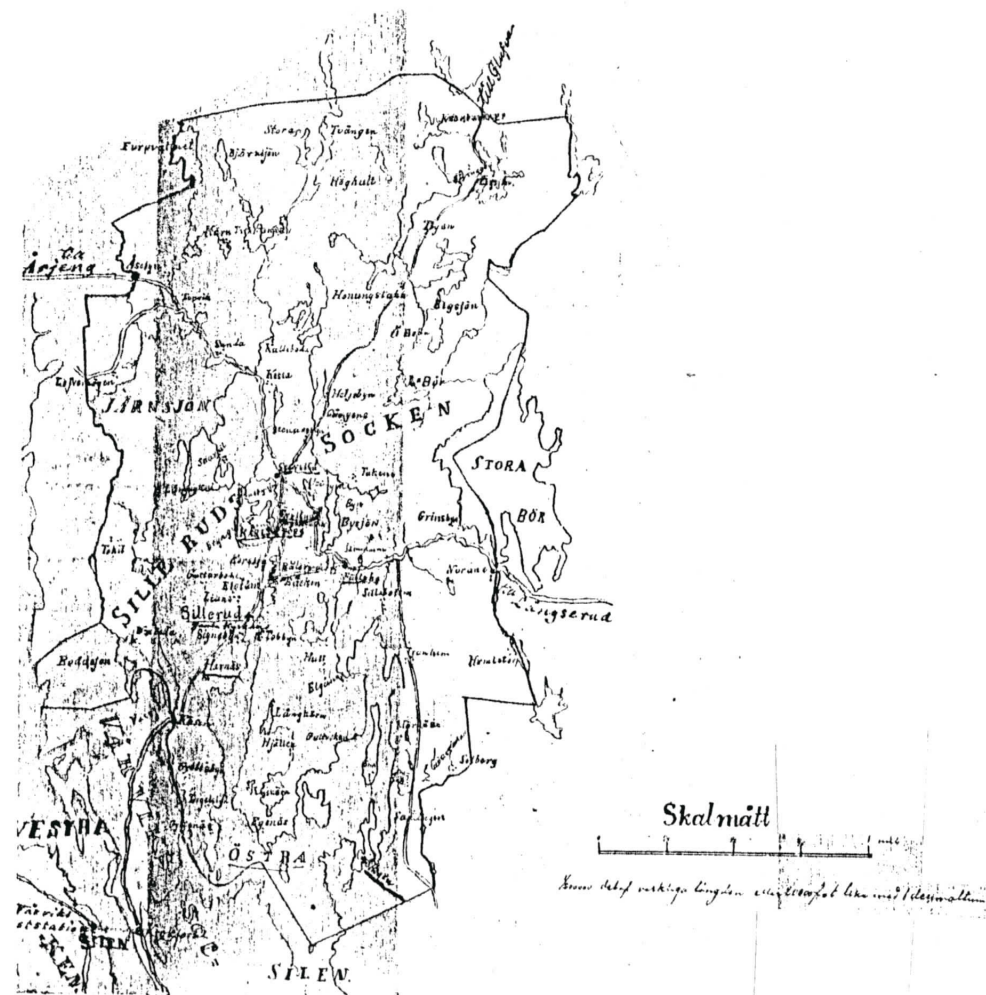
"Skulle Kungl. Generalpoststyrelsen anse att avståndet mellan Silleruds poststation och Laxarby är långt, vore det till stor nytta om en gående post kunde erhållas från Silleruds poststation till Skogen i Silleruds församling".

Sträckan mellan Sillerud och Skogen, var en del av den linje som varit på förslag tidigare (till Svarttjärn). Med anledning därav infordrade poststyrelsen förslag om lämplig tidtabell för den önskade linjen från postmästaren i Gillberga, där den tidigare vikarierande postmästare Ljungberg nu hade efterträts av utnämnde postmästaren Nils Svensson. Han föreslog att postföringen skulle ske söndagar med avgång från Sillerud kl 7 och ankomst till Skogen kl 14 samt återvändande från Skogen måndagar kl 10 med ankomst till Sillerud kl 17. Poststyrelsen biföll framställningen och den önskade linjen kom i gång på eftersommaren 1887.

Den förbättringen tycks ha återuppväckt kaptén Wiklands intresse för saken. Han skrev den 2 november 1887 till poststyrelsen och föreslog vissa justeringar av postföringen i allmänhet, ett ärende som i poststyrelsen genast påtecknades "påkallar ej vidare åtgärd". På den tiden fick sökandena inte något besked om resultatet med mindre de själva hörde sig för hos myndigheten.

Uteblivet svar förtröttade inte Wikland. Tillsammans med kyrkoherde G D Sillén i Sillerud skrev han den 4 april 1888 ett fyra sidor långt

brev till poststyrelsen med utgångspunkt från att Silleruds nya kyrka var under byggnad och skulle tas i bruk i september 1888. De båda framhöll också att skjutsstationen i hemmanet Trubbyn hade flyttats därifrån och att nya skjutsanstalter inrättats i hemmanen Norane och Kestad. Avslutningsvis tog de också upp den gamla frågan om en postlinje från Karlsfors till Svarttjärns gästgivaregård vid postlinjen mellan Laxarby och Värvik.

Denna kartskiss bifogades brevet till poststyrelsen från Wikland och Sillén.

Innan poststyrelsen hunnit få svar på den remiss som avläts till postmästaren i Gillberga med anledning av brevet från Wikland och Sillén, skrev Sillén ett brev till poststyrelsen med underskrifter av många församlingsbor angående behovet av lantbrevbäring med två turer i veckan från Silleruds poststation förbi Karlsfors bruk och ett antal hemman längs vägen fram till Harnäs gästgivaregård. Postmästare Svensson i Gillberga kunde därför i sitt svar den 4 maj 1888 beröra samtliga problem. Han trodde inte att en flyttning till Karlsfors av poststationen i Sillerud "skulle medföra något gagn för den stora allmänheten men väl för dem som i närheten av Karlsfors äro bosatta". För denna uppfattning argumenterade han sakligt.

Postmästaren kom därefter in på frågan om lantbrevbäring. Han ansåg det riktigt att en sådan inrättades enlligt kyrkoherde G D Silléns förslag men ända fram till Krokfors. Poststyrelsen anmodade postmästaren att infordra anbud på den föreslagna linjen fram till Harnäs. Det kom bara ett och det från Wilhelmina Boberg. Vid den tiden var det ett villkor att lantbrevbäring och postföring utfördes av män. Postmästaren fick alltså försöka på nytt att skaffa en lantbrevbärare. Nu kom det flera anbud och lägstbjudande var Johannes Svensson, Signeby. Han antogs sedan postmästaren lämnat förslag på tidtabell men efter kort tid överläts lantbrevbäringen på N J Svanberg i Liane.

Carl är vår Kungens Kammit är så det inne
 vännare min Silleruds församling ingår med
 en skrifvelse med kungliga beviljande i
 afsigt på Poststationen förflyttad från
 Trubbyn till Karlsfors, vi anse som
 det skulle fördyra postföringen löpa
 till för befordringen af posten i anse
 samt dess utam vara olämpligt för
 allmänheten, när vid flera tillfällen varit
 visat att Trubbyn är Centrum af försam-
 lingen der flera vägar sammanfalla
 på vi har med andra ord den vägen
 flyttning af Poststationen af må driga
 framgå.

Sillerud, Sillerud den 4 Juli 1888
 Joh. Edvin Wikland J. M. Nordström
 Gårdsbrukets Ordförande Handlande.
 Kammit Johansson S. Reuters
 Hult Timmermästare

Striden om lämpligaste platsen för Silleruds poststation fortgick länge och speglas i många brev, varav detta är ett exempel.

Samtidigt som Silleruds-ärendet pågick, arbetade postmästaren i Åmål med en framställning från Vårviks kommunalstämma om lantbrevbäring från Vårviks poststation till Krokfors och vidare till Backa. Även den remitterades till postmästaren i Gillberga. Poststationsföreståndare Anna Lundin i Sillerud uppgav att utsträckning av den redan beslutade lantbrevbäringen Sillerud - Harnäs fram till Vårviks poststation "sannolikt ej skulle medföra större kostnad än linjen Sillerud-Harnäs och den föreslagna Vårvik-Backa, då Harnäs och Backa äro belägna vid häradsväg 0.5 mil från varandra, varemot nyttan av direkt förbindelse mellan postanstalterna i fråga ej torde kunna bestridas".

Postmästare Svensson yrkade bifall och efter ytterligare undersökning beslöt poststyrelsen att linjen Sillerud-Harnäs skulle utsträckas till Backa från den 1 april 1890. Från samma tidpunkt blev lantbrevbäringen från Vårvik till Backa verklighet.

Förutom ett försök från en sockendel att få en poststation i hemmanet Myrås i Grinsbyn, varom berättas i ett särskilt avsnitt, fördes kampen vidare om en poststation i Karlsfors även efter poststyrelsens avslag på ansökan om att flytta Silleruds poststation dit från Trubbyn. Postföringen i området ändrades i väsentlig grad på mitten av 1890-talet (diarienummer 1895: 8612/1490), ett ärende som skulle vara alltför omfattande att redovisa här. Vi tar i stället steget fram till det nya seklets första år.

Carl Andersson i Karlsfors hade i början av året föreslagit att Silleruds poststation skulle flyttas från Trubbyn och erbjudit sig att sköta poststationen under de tre första åren utan ersättning från postverket. Under det följande remissförfarandet ansåg kronofogde Karl Hammarberg i Årjäng i sitt svar till postinspektören i Göteborg, att förslaget var "så originellt att man väl knappast kan anse det vara allvarligt menat".

Poststationsföreståndare Anna Lundin framhöll i sitt uttalande, att postgången inom församlingen var nöjaktig och "till den stora allmänhetens belåtenhet". Hon anhöll "ödmjukligen att herr C Anderssons märkvärdiga ansökan måtte lämnas utan avseende".

Postmästare Olof Nordqvist i Årjäng visade också skepsis men framhöll i sitt brev till postinspektören den 19 mars 1900, att det var "tämmligen likgiltigt för det allmänna intresset, om poststationen i Sillerud är belägen i Trubbyn eller Karlsfors". Han tänkte också på kostnaderna och framhöll att genom Carl Anderssons "liberala anbud skulle Postverket givetvis under tiden inbespara det till nuvarande föreståndaren utgående arvode eller 300 kronor årligen". Postmästaren utgick nämligen från att Silleruds socken inte skulle få ännu en poststation utan att den i Trubbyn skulle dras in, om en inrättades i Karlsfors. Efter avstyrkan av postinspektören beslöt poststyrelsen den 3 juli 1900, att Carl Anderssons framställning inte skulle bifallas.

Fröken Jenny Kalin övertog befattningen som föreståndare från den 24 augusti 1902, alltså med 300 kr i årsarvode. Poststationen

flyttades i detta sammanhang från Trubbyn till Karlsfors, varom berättas i ett följande avsnitt om Sil. De tidigare motståndarna mot förflyttningen ställde sig nu positiva under villkor att en poststation öppnades i Sillebotten.

Efter Jenny Kalins död i maj 1905 blev fröken Albertina Elisabeth Hellgren föreståndare och lyckades få årsarvodet höjt till 400 kr. Det kunde emellertid sänkas till 300 kr, räknat från den 1 april 1912, när snickaren Anders Emil Andreasson tog över poststationen.

Elisabeth Dahl, postveteran
i Sillerud.

Hans sejour var kort och redan i december 1912 blev bruksägaren Carl Johannesson poststationens föreståndare. Fröken Hilda Emili Dahl tog över den 1 november 1917 och från den 1 december 1921 fröken Hulda Elisabeth Dahl. Därmed inträdde stabilitet. Hon blev nämligen kvar vid sin post till och med september 1962, då hon fick pension. Elsa Sigrid Börjesson blev därefter anställd och fick uppleva poststationens indragning med april månads utgång 1973. Hon fick därefter anställning som postkassör i Arvika.

1901-12-01--1958-12-31

Asebyfors

I mars 1901 skrev ett antal företrädare för hemmanet Åsebyn till poststyrelsen och hemställde att få en poststation i Åsebyn. Bland deras motiv anfördes uppgiften att en befolkning av 730 personer i Åsebys omgivning skulle få nytta av en sådan poststation och att i Åsebyn fanns "bosatta härads skrivare, kommissionslantmätare; därstädes finnes ock sågverk, snickerifabrik, gjuteri och mekanisk verkstad, kvarn och lanthandel".

Postmästare Olof Nordqvist i Årjäng uppgav i ett brev den 6 maj efter utredning av förhållandena att postens omfattning till vissa delar av det berörda området varit betydlig. Med statistik menade han sig kunna visa "lämpligheten av en poststations inrättande i Åsebyn. Hårtill kommer den omständigheten, som sökandena även framhålla, att det ofta förekommer skrymmande försändelser, understundom assurerade för högsta belopp, vilka icke kunna inrymmas i lösväskorna utan måste expedieras lösgående".

Kronofogde Karl Hammarberg, nu med säte i Gustafsfors, fann det också riktigt att en poststation borde inrättas. Han skrev i sitt yttrande den 17 juli 1901 bl a följande:

Ehuru väl det jämförelsevis korta avståndet, uppgående till 0.6 nymil, mellan ifrågavarande hemman och postkontoret i Årjäng gjort mig tveksam om nödvändigheten av den ifrågasatta poststationen, kan jag dock icke annat än i allo vitsorda de talande skäl, sökandena anfört för bifall till framställningen".

Postinspektör Otto Schütz sände ärendet till poststyrelsen med tillstyrkan att en poststation skulle öppnas med namnet Åsebyn och begärde poststyrelsens godkännande av ett förslagskontrakt med handlanden Gustaf Emil Hellgren om att handha poststationen.

Det blev en kort återremiss på grund av att "det föreslagna namnet Åsebyn ansåges mindre lämpligt, såsom lätt ledande till förväxling med poststationen Åsby".

En kontakt med kronofogden ledde till förslaget att poststationen skulle få namnet Åsebyfors. Detta godkände poststyrelsen och beslöt den 14 oktober 1901 att den begärda poststationen skulle öppnas den 1 december samma år.

		453.					
		Årjäng—Sillerud.					
		(Från den 1 december 1901.)					
S. M. O. Th. F. L.	—	5,0	0,0	Årjängs postkontor (gästgivarvärd)	S. T. O. Th. F. L.	10,12	—
S. M. O. Th. F. L.	5,45	6,0	1,0	Åsebyfors' poststation (Åsebyn)	S. T. O. Th. F. L.	9,12	9,30
S. M. O. Th. F. L.	7,30	—	1,0	Silleruds poststation (Trubbyn)	S. T. O. Th. F. L.	—	7,45

Denna tidtabell gällde för postföringen, när poststationen Åsebyfors öppnades. Med petitstil angavs på den tiden läget för de olika postanstalterna. Inringade siffror avser tidpunkter mellan kl 18.00 och 06.00 (nattid). I senare tidtabeller utmärktes nattid genom att minuttalen ströks under.

Gustaf Emil Hellgren fick 150 kr i årsarvode för att ansvara för poststationen. Det höjdes efter två år till 300 kr och från den 1 oktober 1916 till 360 kr (diarienummer 1 B 873/1916). Andra tog vid efter Hellgren, men närheten till Årjäng jämte effektivisering av lantbrevbäringen efter andra världskriget bidrog till att poststationen drogs in med 1958 års utgång.

Sil

I avsnittet om Silleruds poststation har vi mött handlanden J W Norder. Han var under en tid vice ordförande i socknens kommunalstämma och skrev i den egenskapen den 22 maj 1898 ett brev till poststyrelsen tillsammans med kommunalnämndens ordförande Daniel Johannesson. De inledde brevet på följande sätt:

"Till vår kännedom har kommit att Carl Andersson i Karlsfors i fem, sex veckors tid sprungit från hemman till hemman och ur stuga och i stuga inom denna församling för att samla in en mängd underskrifter å en petition om förflyttning av poststationen i denna församling från hemmanet Trubbyn till Karlsfors. Att han på detta sätt lyckats skaffa en massa underskrifter av lösa och mindre reflekterande personer betvivla vi icke alls, synnerligast som han förespeglar om inrättandet av en ny poststation i Sillebotten, men dessa många namnunderskrifter borge icke alls för att den förfäktade saken därför är rättvis och nödig".

Den antydda petitionen bar bruksägaren Carl Anderssons i Karlsfors namn som första underskrift och därefter ett mycket stort antal andra namn med datering i juli 1898. Den fyra sidor långa skrivelsen var ställd till poststyrelsen och ankom dit den 4 augusti 1898. Den uppgavs inledningsvis ha tillkommit på grund av kyrkoherde G D Silléns ansökan om en ny poststation inom församlingen samt förflyttning av den nuvarande till Karlsfors, varefter den i fem ordrika avsnitt preciserade petitionärernas önskemål. Dessa gick ut på att en poststation borde öppnas i Sillebotten, att den dåvarande poststationen i Trubbyn borde flyttas till Karlsfors, att en gångpostlinje borde öppnas mellan Sillerud och Fintorp och en mellan Lönskog och Fintorp samt innehöll slutligen en jämförelse med kyrkoherde Silléns ansökan med samma syfte på hösten 1897 i förhållande till petitionärernas. Carl Andersson sände tillsammans med petitionen dels ett antal brev från församlingsbor på skilda håll som instämde i petitionens syfte och dels det missiv som återges på nästa sida.

Poststyrelsen remitterade ärendet till postinspektionen i Göteborg, som inledde det långa remissförfarandet med att inhämta synpunkter från postmästaren i Årjäng. Där låg nu Silleruds överordnade postkontor, sedan postkontoret i Gillberga hade degraderats till poststation den 1 augusti 1896.

Postmästare Olof Nordqvist i Årjäng skrev i sitt svar den 27 september 1898 bland annat att han ansåg Silleruds församling "numera vara väl försedd med postförbindelser. Till och från poststationen

Karlsfors Sillerud den 2 Aug. 1898.

Till Generalpoststyrelsen
Stockholm

Värluter härhos vördsammast en
petition om ändring af postförhållan-
dena inom Sillerud - Jag anser mig
och böra nämna en framställning i
samma öfver gjord på hösten 1897 af
Kyrkoherden G. D. Sillén härstädes, men
blef då af den Inspektören i Västra Sö-
derstricket afslagen - De Kyrkoherde Sillén
fjåra gangen var samman och vi nu
dermot å vi viat å frågan å en
ganska stort omfang omfattad af för-
samlingsborua och hoppas vi å afse-
nde fätes härvid

Föraktningfullt.
Carl Andersson

därstädes, som är centralt belägen i hemmanet Trubbyn, befordras post 6 gånger i veckan å linjen Årjäng-Sillerud genom nordvästra delen av församlingen. Från poststationen utgå lantbrevbäringslinjer i nordlig riktning till Ölmheden, i sydostlig riktning genom Sillebotten till Skogen, i sydlig riktning till Egenäs och i sydvästlig riktning genom Karlsfors till Backa i Värvik, å vilka post befordras fram och åter två gånger i veckan".

Postmästaren förnekade inte att en poststation i Sillebotten kunde vara till fördel för dem som bodde där men tillade att behovet inte kunde vara stort, eftersom två lantbrevbäringslinjer löpte genom trakten. Han ansåg inte heller att det fanns skäl för bifall till ansökan om att flytta Silleruds poststation från Trubbyn till Karlsfors.

Kronofogde Karl Hammarberg i Årjäng framhöll i sitt svar den 4 november 1898 att hans uppfattning om flyttning av poststationen från Trubbyn till Karlsfors inte hade ändrats sedan han "till följd av en av herr kyrkoherden G D Sillén under nästlidet år gjord liknande framställning avstyrkt en sådan". Kronofogden vitsordade i övrigt synpunkterna i postmästarens yttrande. I frågan om en poststation i Sillebotten ansåg han "behovet av poststation därstädes icke vara särdeles trängande". Han avslutade sitt remissvar med följande text:

"Församlingsbornas stora intresse för saken, som enligt skrivelsens påstående skulle framgå av masspetitionen, förefaller ej så litet misstänkt, då ett stort antal av undertecknarna skulle få längre avstånd till poststationen genom den ifrågasatta förändringen".

I sin redovisning till poststyrelsen den 14 november 1898 återopade postinspektör Adolf Malmgren postmästarens och kronofogdens uttalanden och hemställde att ärendet "icke måtte, åtminstone för närvarande, till vidare åtgärd föränleda". Detta blev också poststyrelsens beslut den 29 november 1898.

Frågan om en poststation i Sillebotten kom i ett delvis nytt läge genom att Silleruds poststation flyttades från Trubbyn till Karlsfors i augusti 1902. Vid en extra kommunalstämma med Silleruds församling, som hölls den 7 september 1902, avhandlades postfrågan enligt anteckningar i protokollets fjärde paragraf:

"Då genom poststationens förflyttande från Trubbyn till Karlsfors, sydöstra delen av församlingen får lång väg till poststation, beslöt kommunalstämman att hos Kungl. Generalpoststyrelsen göra framställning därom, att en poststation måtte inrättas i Sillebotten. Vill Kungl. Poststyrelsen bifalla denna begäran, har stämman ingen anmärkning i anledning av poststationens förflyttande till Karlsfors".

Den följande framställningen om en poststation i Sillebotten undertecknades av stämmans vice ordförande J W Norder den 29 september 1902. Han förklarade sig senare villig att förestå den önskade poststationen med 150 kr i årsersättning.

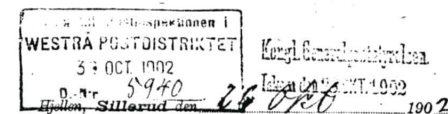
Det kom emellertid moteld genom ett brev den 25 oktober 1902, undertecknat av Hildebrand Reuter, A P Dahlin och Gustaf Nilsson i Rök. De skrev bl a:

"Denna s k enhälliga stämma var knappast besökt av ett 10-tal personer och lystes samma dag den hölls, vadan de åt denna del av församlingen ej hade ringaste kännedom därom. Vice ordföranden Herr J W Norder, som under ordinarie ordförandes sjukdom hållit stämmorna, höll även denna. Och för att se på egen fördel fick den så

beslutad. Men skall en poststation inrättas i Sillebotten på så vis att gångposterna skall borttagas, så blir det en försämring i stället för förbättring. Vi anser, att som Kungl. Generalpoststyrelsen nu har postbefordringen ordnad inom Sillerud, att varje individ i all möjligaste mån borde vara tillfredsställd. Sillebotten är i verkligheten blott en liten vanlig bondgård med en lanthandel, skjutsstation och en lastbrygga, därtill ej mycket befolkad".

Oron för att mista lantbrevbäringen spred sig också på andra håll. Ett stort antal personer i Rök, Fjelland, Tranhem, Mörnäs, Långfors och Skogen med flera platser skrev till poststyrelsen med bl a följande farhåga: "Skulle vi förlora fördelen av denna lantbrevbärelinje, om en poststation upprättades i Sillebotten och således själva skaffa vår post till det avlägsna Sillebotten, bleve vi sämre lottade än vi förut varit."

1897
Emil Carlsson
Manufaktur,
Speceri- & Diverserhandel
Agenturaffär.

Till Generalpoststyrelsen!
Smittnas till Postinspektören i Westra distriktet, för
att handläggas tillsammans med remitterat ärendet under
Dn nr: 11082/1744. Som ifrån.

V Bil. Dnr: 11082 02
1744

På samma gång jag lämnat närlästa
en inlägga, vil jag önskat jag understrykt
vill petitionen, härom på det andra
väntligt be om brevpostlinjen Sillerud
-lydiga, förklarande för existens, när
jag från Karlsfors nästan varje dag
kan få min post derifrån med bud,
t. ex. gasrökserbör, stamvarebe-
kände m. fl. Och om jag tillägga att
jag under inga omständigheter vill
ha min post på Sillebotten -

Ett bland flera exempel på motstånd mot
inrättande av en poststation i Sillebotten
år detta brev från Emil Carlsson

Årjängsliden
Emil Carlsson

Det var således ett tämligen infekterat ärende som postinspektören i västra distriktet hade att ta ställning till, när postmästare Olof Nordqvist i Årjäng redovisade sina synpunkter i ett fyra sidor långt brev den 30 oktober 1902. Han hade under tiden 12 - 25 oktober låtit ta upp viss statistik över postmängden. Denna i förening med kännedom om trakten gav honom uppfattningen att det fanns "goda skäl för inrättandet av en poststation i Sillebotten. Härförutan må framhållas det behov av förbättrade kommunikationer i allmänhet som förefinnes inom detta i dylikt hänseende så vanlottade härad.

Rörande namnet på poststationen i fråga anser jag benämningen 'Sil', som södra ändpunkten av järnvägen redan nu kallas, genom sin korthet kan vara lämpligare än det längre namnet 'Sillebotten', Häremot har icke heller sökanden J W Norder något att invända".

Postmästaren tog viss hänsyn till önskemålen om att postutdelningen skulle bibehållas men föreslog förutom inrättandet av poststationen med namnet Sil att den åkande lantbrevbäringen på linjen Sillerud-Skogen skulle dras in men ersättas med gående lantbrevbäring med två turer i veckan och att den gående lantbrevbäringen Sillerud-Egenäs skulle bytas ut mot lantbrevbäring Sil-Elgåna-Egenäs.

Kronofogde G A Lind anslöt sig i sitt yttrande den 17 januari 1903 till postmästarens förslag och postinspektör Otto Schütz följde i huvudsak förslaget i sin hemställan till poststyrelsen den 1 juni 1903. Resultatet blev att poststyrelsen bl a beslöt att en poststation med namnet Sil skulle öppnas den 1 juli 1903 med den då 51 år gamle handlanden Johan Wilhelm Norder som föreståndare. I etapper fick han sitt årsarvode höjt till 240 kr 1906 och till 360 kr, räknat från den 1 juli 1910.

Ellen Paulina Svensson tog över poststationen den 1 augusti 1923 och från den 1 augusti 1963 tog Sylvia Axelsson över som vikarie i väntan på utredning om poststationens fortsatta bestånd. Den utredningen resulterade i poststationens indragning med mars månads utgång 1967.

		483, II.			
		Sillerud—Sil—Skogen.			
		(Från den 2 juli 1903.)			
S. Th.	—	8,15	Silleruds poststation (Karlsfors).....	S. Th.	6,0
			Trubbyn		
		1,1	Jannemon		
S. Th.	10,0	10,15	Sils poststation	S. Th.	4,0
			Tranhem		4,15
			Löfåsen		
		1,0	Mörnsås		
			Rök		
			Högstaka		
S. Th.	11,15	—	Skogen (J. H. Carlssons gård).....	S. Th.	—
		2,1	Postföringen å linien ombesörjes af åkande lantbrevbärare.		2,30

Detta är tidtabellen för en av de lantbrevbärningar som omorganiserades i samband med tillkomsten av poststationen i Sil.

Postbefordran på järnväg

Järnvägen Åmål-Årjäng öppnades för allmän trafik den 2 december 1928. Samarbetet mellan post och järnväg skilde sig från de principer som hade tillämpats för järnvägar tillkomna under tidigare skeden. Poststationer i järnvägens närhet blev nämligen här kvar som lantpoststationer i stället för att flyttas och förenas med järnvägsstationerna. Om detta skrev postdirektören i Göteborg den 15 november 1928 bl a följande till poststyrelsen:

"Enligt vad postdirektionen trots sig finna, har under de senare åren vid nya järnvägars öppnande i fråga om poststationer invid järnvägs-linjer, i allmänhet och därest icke särskilda skäl för en motsatt anordning förelegat, förfarits så, att poststationerna bibehållits på sina förutvarande platser och sålunda icke förenats med resp. järnvägsstationer. Poststationsföreståndarna vid de invid eller i närheten av järnvägslinjen Årjäng-Åmål belägna poststationerna i Åsebyfors, Sillerud, Sil och Svanskog hava icke uttalat ågon önskan om att frånträda gällande avtal.

Från åtskilliga korrespondenter, bosatta norr om poststationen i Sillerud har framställning gjorts därom, att poststationen därstädes måtte förflyttas till järnvägsstationen i Sillerud. Korrespondenter, boende söder om poststationen, hava emellertid motsatt sig en dylik förflyttning.

Postdirektionen finner det lämpligt, att poststationerna i Åsebyfors, Sillerud, Sil och Svanskog tills vidare bibehållas på de platser, där de för närvarande äro förlagda.

Först sedan erfarenhet vunnits, i vilken utsträckning tillkomsten av Åmål-Årjängs järnväg kan medföra ökad byggnadsverksamhet eller livligare samfärdsel invid järnvägsstationerna, eller andra omständigheter tala därför, synes frågan om poststationernas invid järnvägen förflyttning till järnvägsstationerna eller deras omedelbara närhet böra upptagas till slutlig prövning".

Det blev aldrig någon förening av post och järnväg i Sillerud, men järnvägen användes för posttransporter. Persontrafiken upphörde för övrigt på sträckan Årjäng - Svanskog den 10 juni 1954 och godstrafiken med 1955 års utgång. På sträckan söder om Svanskog fanns persontrafiken kvar ytterligare ett tiotal år.

Myrás

ej poststation

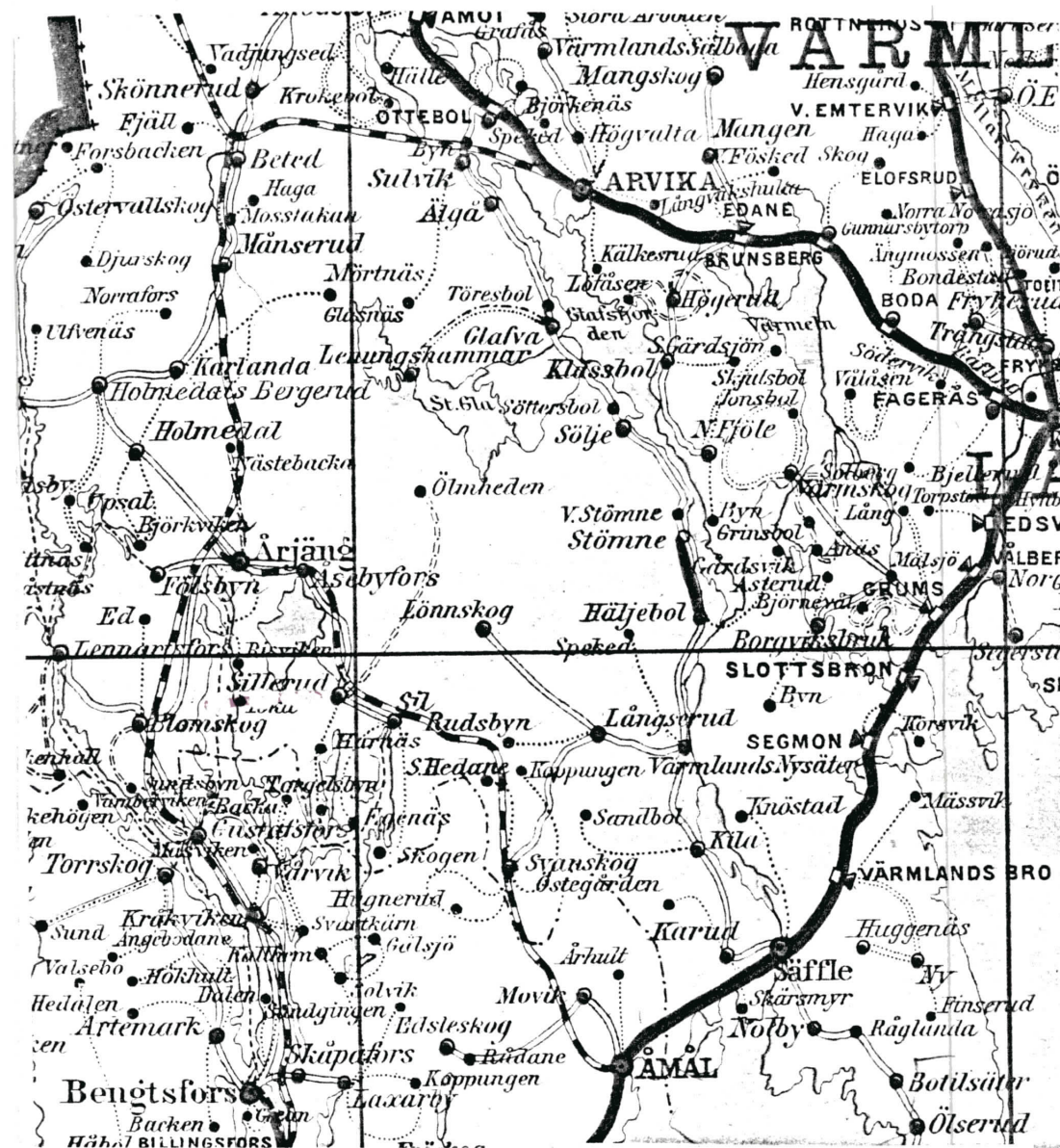
I december 1899 skrev ett antal personer i en del av Silleruds socken på omkring en mils avstånd från Trubbyn till poststyrelsen och bad att få en poststation inrättad vid hemmanet Myrás i Grinsbyn.

Några av dem hade valt att få sin post i en lösväska från Långseruds poststation, eftersom de därigenom kunde få posten snabbare med den passerande postföraren till socknens poststation i Trubbyn.

I ansökan framhölls att trakten kring Grinsbyn var socknens mest trafikerade. Kommunalnämndens ordförande Nils Johansson intygade "att saknaden av en poststation inom den omnämnda delen av Silleruds församling är mycket stor". Poststationsföreståndare Carl Bäckström i Långserud var synbarligen orolig för att mista något av sitt trafikunderlag om förslaget skulle gå igenom. Han började sitt yttrande i avstyrkande riktning på följande sätt:

"Onekligen vore bekvämast för allmänheten om en poststation inrättades i varje hemman. Att förlägga en poststation i Grinsbyn tycks vara helt och hållet obehövt, emedan denna trakt kan betjänas genom begagnandet av högst fyra lösväskor från Långserud".

Även Silleruds poststationsföreståndare i Trubbyn Anna Lundin avstyrkte bifall. Hon påpekade att ansökan var "överdriven och vilseledande". Postmästare Nils Svensson i Gillberga, under vilken bland andra poststationerna i Långseruds och Silleruds socknar lydde vid detta tillfälle, instämde i sina underlydandes yttranden och avstyrkte bifall till framställningen. Poststyrelsen följde detta och lämnade framställningen utan åtgärd vid föredragning den 28 januari 1890.

Utdrag ur 1920 års post- och järnvägskarta. Färdiga järnvägar markeras med kraftiga heldragna streck, medan planerade järnvägar anges på det sätt som färdiga järnvägar brukar markeras i moderna kartor.